„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на целом табаку, а уторницомна по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг плаћа се по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 135. У Новом Саду у уторак 31. августа (12. септембра) 1882. ГОДИНА XVII.

НОВИ САД, 30. августа.

Изборни закон за бив. војничку Крајину поднет је на највишу претходну потврду — јавља „Агр. Цјтг.“ Изборни начин једнак је с оним, што у грађанској Хрватској и Славонији важи, само је изборни цензус мањи, јер су и порези у Крајини мањи. Граница ће бирати свега 44 заступника; сваки град по једног, Земун двојицу.

Велико анкетно повереништво за **преустројство управе у Тројединој Краљевини** сазвано је, као што „Уг. Пошти“ из Загреба јављају, на дан 21. септембра (3. октобра). Позвани су и угледнији чланови од опозиције, као Мразовић, Дав. Старчевић и др. — Земаљска влада претресла је 27. о. м. у својој конференцији новелу (додатак) ка школском закону.

По петроградским извештајима, дочекан је **црногорски кнез Никола у Русији** ванредно љубазно. Службени петроградски лист, „Правит. Весник“, опширно описује овације, којима је кнез дочекан, почевши све од границе. Кнежев пут од Варшаве беше непрекидан низ овација. На многим станицама дочекан је кнез са хлебом и сољу. Поглавице свију власти изидоше преда њ, да га дочекају, а питомци учевних завода бацаху испред њега цвеће. У старој трговачкој вароши Пскову, вели службени лист, не беше краја слави због доласка „љубљенога“ кнеза. У самом Петрограду гост је тако рећи демонстративно дочекан. Орган руског министарства спољашњих послова, „Журн. де Ст. Петерб.“, поздрављајући га добродошлицом, вели: „Кнез Никола сигуран је, да га у Русији свако поштује и да сви једнодушно симпатишу с њим, колико као с врховном поглавицом и заступником сродна и храбра народа, толико и због његових личних особина, због његовог великог јунаштва у рату, његове мудрости и умерености у руковођењу послова мале државе, којој он на челу стоји и којом он снажном руком управља, окружен љубављу својих поданика и поштовањем свију влада.“

Као што је познато, **грчко-турски спор о границе** заглађен је. Под Карали-Дрвентом нема више боја. Сајид паша и Кондуријот потписали су у Цариграду записник, по ком и грчка и турска војска морају заузети позиције, на којима су биле, пре но што је дошло до боја, и по ком се одређује неутрална зона. Спор се дакле привремено сталожио. Али Грци се непрестано оружају, бојећи се, да не буду опет изненађени, као оно 14. августа. Због тога је Порта 27. о. м. управила на грчког посланика у Цариграду, Кондуријота, ноту, иштући, нек се Грци прођу оружања. Смешан захтев, па за то смо радознали, шта ће старе мудрице на то.

Париски „Фигаро“ донео је пре неки дан вест, да ће **француској републици потпредседник** бити постављен. Греви је, рече, нешто оболео, па је осетио, да му је потребно, да има заменика, и за потпредседника наменут је бивши министар-председник, Фресине. Други листови побијају „Фигара“, велећи, да његова вест није ни најмање основана.

Египатско питање.

Ма да се доста сумња о англо-турској војничкој конвенцији, ипак изгледа да је ствар већ свршена, или бар да је већ близу свршетка. Енглески и турски пуномоћници већ су у среду 6. о. м. заједнички нацрт свој парафирали. Та реч „парафирати“ неузима се свуда подједнако, шта више многи је замењују са редигирати. Но то није добро. „Парафа“ је први предходни потпис, кога дипломатски пуномоћник даје у знак, да пристаје на оно што су сви заједно углавили. Но поред свега тога може се ипак текст парафе изменити. С тога је дакле врло лако могуће да је о нацрту конвенције у конференцији расправе било али се ипак неда ни мислити да ће се ствар прекинути. Најновији телеграм један из Цариграда јавља да су и ако не све, а оно бар већина диференција изравнане. Сад је само још у питању то, дали ће се конвенција по свршетку своме пред конференцију изнети. Заступник Русије баш живо на томе ради да се конвенција та пред конференцију изнесе. Остали заступници нису сви тога мишлења, али ипак држе да би врло умесно било, да енглеска влада ову конвенцију конференцији до знања стави.

*

„Н. сл. Преси“ јављају из Берлина 27. авг. ово: Као што „Крцтг“ вели, до сад се није ништа покренуло ради конгреса. Конференција посланичка пре него што се формално одтоди, а то ће бити кад се потпише енглеско-турска конвенција, исказаће изрично да ће по свршетку рата опет почети саветовати о египатским стварима. Гроф Корти ће ставити дотични предлог конференцији, и нема сумње, да ће се исти и усвојити.

*

Лондонски вечерњи листови од 26. авг. доносе депешу из Исмајилије, по којој су енглеске трупе у Тел-ел-Махуту у суботу до Касасина а енглеске трупе у Нефишу истог дана до Тел-ел-Махута допрле. Ђенерал Уолсели отишао у Касасин. Милитарне операције отпочеће, као што очекују, идуће недеље.

*

„Н. Сл. Преси“ јављају из Лондона 27. о. м. Поново одаслаше адмиралитет и ратно министарство нешто војске у Египат. Сутра ће се у Портсмуту укрцати две пешачке пуковније на „Серапис“ за Александрију. „Еуфрат“ путује 6. септ. са две друге пуковније. Даље ће отићи сутра 600 коња, велика гомила шмркова и артеских бувара, као и депови свију гардијских пуковија. — Из Исмајилије јављају тог дана: Араби се налази у Тел-ел-Кебиру, али он тамо не командује. Непријатељ разноврсно покушава, да енглеске поште лукавством изненади: понајвише бива то преоблачењем. Већ су неке официре убили тако преобучени непријатељи. Врућина је нешто попустила, али ипак расту болести како на копну тако и на флоти. — Из Касасина јављају данас: Јучерашње рекогносцирање није било од малог значаја. Данас ће бити рекогносцирање са две коњаничке регименте. Сутра ће отићи цела кавалерија из Масаме у Касасин. — Из Александрије јављају: Непрестано се чине крстарења од египатске стране према Мексу. Непријатељ и александријски пук све су смелији, особито од када је познато, да ће туска војска доћи у Египат. Пред Рамле усудио се неки египатски војник да завује један енглески топ, али га благовремено у томе спречише.

*

„Н. Сл. Пр“. јављају из Лондона 28. о. м.: Из Касасина извештавају, да је Араби Тел-ел-Кебир врло јако утврдио и да је велики део војске сакупио. Све трупе из Кахира, као и српске регименте, цвет војске из Дамијете, па онда велики контингенат из Кафр-ел-Давара дођоше тамо. Непријатељ ради дању ноћу на утврђењима. Ми смо се приближили Карајиму до на две миље и достигли циљ рекогносцирања, потпуно знање непријатељске позиције, као и јачину његову. Ми не требасмо да отпочнемо бој. Непријатељ нас је сам био напао, на што смо се повукли натраг, а то је непријатеља охрабрило и довело га до уверења, да ми морадосмо ретерирати. Главна битка биће тешка, али и одлучна. Непријатељ показује храбрости и воље за бој. До данас у вече биће сва армада концентрована у и око Касасина. Ми држимо, да битка непосредно предстоји, ако Уолсели у прилог очевидног изазивања свој план не промени.

*

Из Цариграда јављају „Н. Сл. Пр“. од 28. о. м.: Прокламација против Арабија није задовољила инглеску владу, пошто, као што је лорд Дуферин изјавио, у њој није изречено, да се Араби проглашује за бунтовника, него да он то само заслужује. Енглески посланик иште, да се прокламација преради онако, како то одговара првобитном саставку. С обзиром на конвенцију иште енглеска влада, да се одредба о искрцавању турских трупа у Порт Сајиду тако удеси, да енглески ђенерали одреде праве тачке за искрцавање. Енглеска иште, да се така одредба узме у конвенцију, дочим порта жели, да се тачке искрцавања шпецијално наброје. Још се истина увек надају, да ће се све препреке отклонити и да ће се на послетку конвенција ипак потписати, ма да изгледа да то Енглеска не жели, и с тога увек нове тешкоће спрема. И зајиста изразио се лорд Дуферин једној особи, са којом је у пријатељству, да ће тешко шта бити од конвенције.

Из листова.

О задаћи предстојећег сабора Троједне Краљевине пише загребачки „Позор“ (од 7. септемра по рим.) на првоме месту:

Заступници народа састају се 5. октобра (23. септембра) да у обновљеној саборској дворани наставе рад свој. По изјави листова, која стоје у тесном одношају с хрватском владом, имала би будућа седидба трајати дуже времена, јер су замашни задатци, који чекају наше отце домовине. У првом реду мораће хрватски сабор у претрес узети превишњу поруку, којом се сабору јавља, да законска основа о инартикулацији превишњих наредаба за сједињене крајине, није задобила превишње санкције. У којој ће форми та превижна порука бити састављена, то је у ствари свеједно, она ће Хрватској опет ускратити једно право, кад ће од хрватског сабора захтевати, да промени установу §. 4. те основе, по којој би се принос за покриће автономне управе крајишког подручја имао уврштивати у свакогодишњи прорачун краљевине.

Каквоће становиште у том погледу заузети већина саборска показаће нам најближа будућност, но веома се бојимо, да ће се и овај пут покушати исти онај експеримент, који је већ толико пута уродио добрим плодом у попуштању од наших права, те ће се већини саборској ставити хрватском народу добро позната дилема: или попустите захтевима прекодравске браће или неће крајишки заступници у сабор.

Наши ће се читатељи добро опомињати како је је саборска већина не само код ревизије финансијалне нагоде, него и код промене оних установа нагодбеног закона, који говоре о заступању Хрватске на заједничком сабору, те код последње расправе о инартикулацији превишњих наредаба, саборској опозицији довикивала: „ми морамо попустити ако желимо добити крајину, то је задња концесија, која се од Хрватске тражи.“ Жалибоже да је саборска мањина сваки пут право имала, кад је против тога доказивала, да уза све попуштање ово крајина неће бити подпуно сједињена с матером земљом; те да ће пре коначног решења крајишког питања Мађари још више тога од нас тражити. Али разлози и опомене саборске мањине остадоше увек глас вапијућег у пустињи.

Хрватски је сабор толико пута већ одступио од свога права, само да крајишко питање крају приведе, али жалибоже све то није било довољно; од хрватскога ће се сабора и опет тражити, да остави једну од темељнијех позиција свога уставнога права, те да из законске основе о инартикулацији превишњих наредаба изостави ову установу, која је по назору саме саборске већине имала узчувати уставно право за разправу и установљење земаљскога прорачуна.

Немачки полуслужбени лист наше владе наглашао је опетовано, да већина саборска неће одустати од свога првобитнога становишта, но судећи по каснијим изјавама службених и полуслужбених органа бојимо се, да она неће показати толико самопоштовања и одважности у обрани народнога права, те да ће у попуштању поћи оном истом стазом, којом је полазила до сада. Нама ће бити врло драго, ако барем овога пута будемо криви пророци, те узмогнемо народу објавити, како је и већини саборској било већ једанпут доста стрпљивости, и како је и она на свој барјак написала: до овде и не даље!

Становиште наше странке у овом питању било би сувишно разлагати, ова ће као и до сада тако и сада још већим правом захтевати, да се превишње наредбе од 15. јула 1881. неинартикулирају дотле, док крајина узбуде заступана у сабору.

Осим овога питања имати ће се сабор бавити прорачуном за будућу годину те законском основом о организацији управе. По логичном схваћању ствари имала би се ова последња основа узети у претрес пре прорачуна, јер ће према реорганизацији управе и земаљски прорачун добити друго лице. Но уз данашње властодршце бојимо се, да се на то неће пазити, јер подпуна основа организације још ни данас готова није, а нема наде да ће се ова тако брзо и моћи зготовити и свестрано, како њезина важност захтева испитати. Било у осталом с тим редом разправе како му драго, свакако ће саборски заступници морати и разправу земаљскога прорачуна и основу о организацији управе у најужи савез довести с превишњим наредбама од 15. јула 1881. Последице те уске везе међу једним и другим показати ће се на први мах, јер нити ће се земаљски прорачун моћи решити без прорачуна крајишкога, нити ће се моћи приступити к организацији управе, док крајишници не дођу у сабор. Одели крајишке земаљске управе спојени су са земаљском владом; грађевни одсек и земаљ. рачуноводство сједињени су сличним органима крајишким; инвестицијонална благајна прешла је на благајну земаљску; виши напокон судови исти су за један и други део земље. Како да се дакле крај таковога стања ствари разправља о прорачуну земаљском без крајине?

Што се пак тиче организације то лежи на длану да се ни о њој неможе говорити без крајине не само погледом на околност, што ће се будуће области и судбене и политичке морати тако арондирати, да ће многе од њих обсизати чести једнога и другога дела земље.

Ако се дакле питање о инартикулацији превишњих наредаба не реши начином повољним и ако крајина не буде у сабору заступана, и то што пре, тада ће и у саборским расправама и у јавној управи настати таково комешање, да му данас краја предвидити неможемо. Према овоме стању ствари, мораће и заступници саборске опозиције у питању прорачуна као и гледе организације, заузети таково становиште, које ће бити у потпуном сугласје са становиштем, које они заузимљу и у погледу инартикулације превишњих крајишких наредаба.

Премда ће се расправа у будућем саборском заседању иртити поглавито око ових предмета, то ипак ова околност не искључује, па се пред сабор неизнесу и други важни предмети, имевито о питању, који дубоко засижу у материјално стање народа. Ми ћемо о тим предметима други пут своју речи, а за данас изричемо чврсту наду, да ће хрватски заступници властитом иницијативом повести у сабору расправу о многим одношајима, који су у најтесној свези са материјалним благостањем народа.

Наши ће се читатељи из овога краткога нацрта моћи уверити о великој важности будућег саборског заседања.

Народна просвета.

Чланци за даље образовање учитеља.

(Из предавања Висова.)

М. Т. Ф.

Изображавање душевног расположења.

(Свршетак.)

На једну врло важну тачку имамо овде да обратимо пажњу. Често се чује, како се подиже тужба против школе, да се надзор учитељев посредством школске собе ограничава; а за све оно, што се изван школе, на улици, збива, учитељ се баш ни најмање не брине, јер су садашњи учитељи предавачи по сахатима, а нису више прави васпитачи. Ми смо тог назора, да се учитељ као васпитач за све преступе омладине како у школи тако и ван школе мора да брине. Ми дакле иштемо, да општинске власти такве дисципливарне наредбе успоставе, које учитељу у дужност стављају, да ученике његове, који и ван школе погрешке и преступе чине, може и мора да казни.

И да би на улици и дању и ноћу било строгог надзора и да би тиме школа и кућа у тешњи и ближи одношај ступиле, оснивајмо у сваком селу и у свакој вароши „Васпитачке задруге.“ За многе ствари и тежње основане су данас разне задруге, само се најважније из вида изгубило. У тим задругама држала би се чешћа предавања о предметима из струке васпитања. Кленков спис „Мати“ најбогатији је извор таквих предавања. Школске задруге треба да се бриву за то, да се пишу и издају списи за народ о васпитању и да се свима породицама раздају. Ово распростирање могу најбољма учитељи да спроводе. На овај начин могла би се код матера већа увиђавност гледе предмета васпитања да распространава, а тиме би се заистину врло много добило.

Једно средство, да се школина важност подиже, састоји се у томе, да се сваком детету, које школу за увек оставља и у практичан живот ступа, даде школска сведоџба о владању, труду и знању и да све заватлије и принципали и т. д. при примању младића у њихову радњу полажу тежину на те сведоџбе.

4. Образовање моралних појмова и основних правила. Покретајућа снага хотења и делања лежи у душевним осећајима. Али из тога не може следовати, да образовање моралних појмова и основних правила, поука о праву дужностима није од велике важности за образовање карактера. Ако баш осећаји нагињу к делању, ипак свагда проузрокује разум већ у зрелијој омладинској старости снажан утицај на правац воље. Због тога треба у зрелијој омладинској старости средством поуке на образовање појмова о правима и дужностима делати. Такве поуке одводе ученика из

простих осећаја доброта, к свести о доброме, к јасности о моралним и неморалним елементима воље, к сталности и истрајности у правцу к доброме. Та дурашвост и истрајност је биће доброг карактера. Кроз такве поуке доспева ученик до нормалних норма, да може одношаје људског живота да пресуђује и да моралитет као ствар свеопштег грађанског друштва и човештва упозна и сазна.

Врло је чудновато, како је превелика неодређеност у погледу моралних појмова код многих ученика, који за моралне и неморалне одношаје немају других речи, него само: „грех", „добро," „зло", „правда" и „неправда"! Поједине врлине и погрешке не разликују се. Тим се показује велико сиромаштво на моралним појмовима. А то је очевидно последица једностраног религијозног настављања и последица недостајања сопствене моралне поуке у народној школи.

Ми се дакле морамо од дојакошње шаблоне религијозне наставе да отресемо. Религијозна настава мора тако да се преобрази, да је она уједно и наука о моралу, или, треба да се заведе морална наука на религијозној основи сазидана, која ће уједно да буде религијозна настава.

Дитес, који у свом делу наука о васпитању и о некаквој реформи религиозне наставе у горњем смислу говори, вели:

„За изображавање јасних и чистих моралних појмова служе живи описи различних карактера, животни положаји, светски одношаји, поучавање о људским врлинама и погрешкама, и делима и судбинама, радостима и патњама, о срећи и несрећи, убоштву и богатству, о начинима живовања и врстама разних позива, обичајима и правима."

Вести из места.

— Подузетништво каменичко-новосадске помесне пловидбе приређује 1. септ. после по дне забаву у каменичком перивоју. Свираће петроварадинска војничка музика, а у вече ће бити ватромет. Пароброд „Нимфа" возиће том приликом непрекидно тамо и амо.

Нови Сад, 30. августа. На нашој српској гимназији отпочела су предавања још прошле недеље. Призивање св. духа, на коме је и високопреосвећени госп. епископ чинодејствовао, обављено је још 22. августа (3. септ.), а данас су ученицима прочитани и школски закони. Ученика имаде уписаних до сад две ста тридесет два, али још једнако долазе и уписују се. Радо констатујемо овде, да нам завод посећују и младићи из најдаљих крајева, у којима Срби живе.

— С поуздане стране смо извештени, да је ових ферија боравио у будимској дијецези заслужни скупљач српских старина и историчар г. Гаврило Витковић и да је млогу драгоцену успомену на прошлост српску из ових крајева собом у Београд однео, на име из Коморана заставе црнојевићеве и множину србуља и других писаних књига споменика, што је све намењено музеју, ако учено друштво за вредно нађе, да се поменуте утвари од заборава сачувају.

НОВИЈЕ.

— Њег. Величанство цар-краљ Фрања Јосип кренуо се у петак 27. авг. на пут по јужним крајевима монархије, на име у Штирску, Корушку, Крањску, Истру и Трст. Пут ће трајати дванаест дана.

— У след тога, што закон о узакоњењу крајишких наредаба није потврђен, пише Мишкатовић 28. о. м. у загребачком службеном листу и „Агр. Цјтгу", иштући, нека влада изјави, да је воља и да може од круне испословати овлашћење да земаљски сабор може уставним путем установити, колику квоту граница да даје.

— У Гор. Карловцу хтели су да држе народни збор због познатог случаја, што се у Домбовару догодио. Но као што 28. о. м, из Загреба јављају, збор је забрањен.

— Пре кратког времена зготовило је нарочито повереништво под председништвом државног тајника, Пронаја, нацрт закона о лову Угарској. Скорим ће се састати анкета од подпомоћника министарстава унутрашњих послова, финансија и трговине, да исти нацрт претресе.

— „Н. Сл. Преси" брзојављају из Котора, како је министар Маша Врбица онде рекао, да се кнез Никола у Бечу заузимао, да бокељски устаници буду помиловани,

Новије вести о египатском питању јављају као што иде.

— У берлинским листовима имаде вест, да ће Русија, погледом на египатске заплете, мобилизовати четир армадна кора под заповешћу ђенерала Гурка, Радецког, Черњајева и Лорис-Меликова. Русија иште, да Енглеска, зад буде готова са Арабијем, не оспорава суделовање Јевропе при новом устројству Египта.

— Поморска власт у Трсту наредила је, да се усљед опасности колере строго визитирају све лађе, које дођу из Египта. — То исто је учинила и француска влада за алжирску и туниску обалу.

— „Стандарду" телеграфишу 28. о. м., да је судар са Арабијем већ отпочет; прву ватру осула је пешадија; у највећој брзини одаслана је артиљерија и остале трупе; арабијева војска такође је пошла у напред, већ се виде 5000 људи.

— „Дели Њусу" телеграфишу тог дана из Касасина: Око 6 сахати из јутра јави бенгалска коњица и предстраже, да се непријатељ са северне стране у великим масама примиче. Наша војска буде алармисана и око 7 сахати отпоче топништво бој. Арабијеве трупе од све три врсте ширише се преко целог виса и на подруг миљу више северно дође железнички влак са војском. Наши (енглески) топови добро гађају, али и египатска артиљерија ваљано нишани. Око 9 сахати по лако уступаху Арапи. До то доба није било никаквих рањеника, наша пешадија примиче се у напред.

— „Рајт. Оф." јављају оданде: Непријатељ напао британски положај са оба бока, али је после жестоке битке најпосле одбијен. Ђенерал Уолсели долази амо.

— „П. Л." јављају из Александрије: У битци код Касасина нестало 150 коњаника индијске војске. Боје се, да као Мухамеданци нису прешли својој браћи, у логор арабијев.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Сад је баш изишла из штампе

ЧИТАНКА

за

ТРЕЋИ РАЗРЕД СРПСКЕ НАРОДНЕ ШКОЛЕ

одобрена

од српско-народног црквено-школског савета

Цена 28 новч.

Обраћајући пажњу гг. школских старатеља и учитеља на ову нову књигу, препоручујемо уједно и остале школске књиге наше ранијег издања, као:

Буквар са сликама за срп. осн. шк. ново издање	16 н.
Упутство уз буквар за основне школе	10 „
Црквено-слов. буквар са читанком ново издање	16 „
Читанка за други разред српске осн. школе	24 „
Рачунски примери за уч. 3-ћег разр. осн. шк.	8 „
„ „ „ „ 4-ог „ „ „	8 „
„ „ „ „ 5-ог „ „ „	10 „
„ „ „ „ 6-ог „ „ „	8 „
Зоологија за учитељске и више девојачке школе	80 „
Велика катавасија	1.— „
Мала катавасија	20 „
Ђимнастичке игре са сликама. Део I.	1.— „
Одабране народне песме за учење на изуст у срп. основним школама, друго издање	10 „
Дисциплинарна правила за учит. срп. осн. шк.	10 „
Наставни план за српске народне учитеље	20 „
Нове метарске мере	10 „

Ко дакле жели да горње књиге из **прве руке** добије, нека се обрати подписатој накладној штампарији од које ће добити највећи књижарски рабат. Иначе могу се ове књиге добити и у свима српским књижарама.

Штампарија А. Пајевића
у Новом Саду.

Сад је баш изашла из штампе

ЖИЛ-ВЕРНОВА ПРИПОВЕТКА:

ЧЕТИР МЕСЕЦА НА МОРУ

ПУТНИЧКЕ БЕЛЕШКЕ Ц. Р. КАЗАЛОНА.

са 3 слике.

Ова приповетка препоручује се довољно већ и самим именом њеног писца, који је стекао доста читалаца и у нашој публици.

„**Четири месеца на мору**" иду у ред путописних приповедака Жил-Вернових, као што су: „Царев гласник," „Кин-Фо" и „Откривење земље," које су већ преведене на наш језик. Док је писац у оним причама цртао махом путовање по широкоме мору, он је овде мајсторски извео све невгоде и несреће, што могу снаћи на отвореноме мору — на путу где човек ништа више не види до неба над собом и воде под собом. На лађи „Канцелару" кренуло је се из Ливерпула у Америку 32 душе, које путника које морнара. Ти су људи претрпили највеће несреће: пожар и бродолом, глад и жеђ, буну међ морнарима, страховање од морских грдосија, и тек после четири месеца лутања по широком Атланском Океану, изашло је једва њих једанајсторица живих на сплаву, што га начинише од неколико дасака пропале им лађе, у Јужну Америку.

Приповетка је писана у облику путничких бележака.

Књига износи 11 табака.

Цена јој је 1 дин. 20 пр. дин. = 60 новч.

Ко пошље новац за 5 књига добиће једну бесплатно.

Књижара Велимира Валожића.

ПОЗИВ

у редовну годишњу главну скупштину

„МАТИЦЕ СРПСКЕ."

У смислу устава „Матице Српске" позивају се сва г.г. чланови, да изволе доћи на редовну годишњу главну скупштину, која ће бити 4. (16.) септембра ове године у 9 сахата пре подне.

Из седнице управног одбора „Матице Српске" у Новоме Саду 24. јула (5. августа 1882.

Председник „Матице Српске":
Др. Ђорђе Натошевић, с. р

А Хаџић, с. р.
секретар.

Курс бечке берзе 30. авг. (11. септ.)

Сребро — — — — — — — — — — —	—.—
Лондон — — — — — — — — — — —	118.85
Ц. кр. дукати — — — — — — — —	5.63
Наполеондори — — — — — — — —	9.45
Немачке марке — — — — — — — —	58.—

ПОЗИВ

на

БЕСЕДУ СА ИГРАНКОМ

коју приређује

„ЗАДРУГА СРБА ЗАНАТЛИЈА НОВОСАЂАНА"

у славу дванаестогодишњег опстанка свог и свећења заставе задружне дне 8. (20.) септ. о. год. у дворани српско-народног позоришта, а на корист оснивању фонда занатлијског болничко-сарањивачког.

На забави овој суделоваће и срп. читаоничко друштво певачко под управом коровође свог г. М. Татића.

Улазнина је од особе 1 фор. а за породицу до 4 особе 2 фор. а. вр.

Улазнице се могу добити: у књижари браће М. Поповића и у књижари Луке Јоцића и др. а о забави у вече на каси.

Добровољни прилози примаће се са захвалом и обзнанити по том у новинама.

РАСПОРЕД НА БЕСЕДИ.

1. Поздрав задружног председника С. Гавриловића.
2. „Славенска химна" од Д. Јенка пева мушки збор читаоничког певач. друштва.
3. Декламује Манојло Николић ученик III. рав. основ. срп. школе песму „Нејак сам" од Ст. Влад. Каћанског.
4. Свира војничка капела.
5. Говори о занатству и занатлијству г. А. Сандић професор.
6. „Домовини" од дра Б. Ипавца са баритоном и тенором соло пева мушки збор чит. певач. друштва.
7. Декламује госпођица Сида Лазаревића ученица I. рав. више девојачке школе песму „Јадна мајка" од Змај-Јована Јовановића.
8. „Влтаво" од Фогла, збор са јеком, пева мушки збор читаонич. певачког друштва.

Почетак у пола 8 часова у вече.

У Новоме Саду 18. (30.) августа 1882.

Председништво Задруге Срба Занатлија.

МЕТЕОРОЛОШКИ И ХИДРОМЕТАРСКИ ИЗВЕШТАЈ

од 26. августа до 1. септембра (по рим.) 1882.

Датум	На 0° сведено стање барометра Милим. 700 +				Влага у процентима				Притисак паре у милиметри				За 24 сата температура		Темпера-тура ваздуха по Целзијеној скали				Небо ведро = 0 сасвим облачно = 10				Правац и јачина ветра. Нимало ветра = 0 Најјачи ветар = 10				Падеж за 24 сата у милиметрима		Висина воде под земљом у метрима	Висина воде у Дунаву у метрима	Температура воде подземне по Цел.	Примедба.
	6h	2h	10h	Средина	6h	2h	10h	Средина	6h	2h	10h	Средина	највиша	најнижа	6h	2h	10h	Средина	6h	2h	10h	Средина	8h	2h	8h	2h	Висина	Врста				
26.	50·5	49·3	48·6	49·5	92	61	84	79	17·9	16·7	16·5	16·9	28·6	18·5	18·8	28·6	22·2	23·2	0	0	3	1	NW_2	NW_2	NW_2	NW_2			3·53	4·45	18·5	После 2h после подне облачно без кише.
27.	47·5	46·9	51·1	48·5	88	61	80	76	17·8	16·7	13·0	13·2	27·2	15·2	18·8	23·6	15·2	19·2	0	7	10	6	NW_2	NW_2	NW_1	NW_1			3·54	4·48	19·5	
28.	51·7	52·2	54·5	52·8	92	50	83	75	13·2	11·7	10·6	10·8	21·8	13·8	13·8	21·5	15·2	16·8	8	4	0	4	SE_2	SE_2	E_2	E_2	4·4	кише	3·53	4·49	18·5	
29.	55·0	54·8	52·2	54·0	86	49	65	67	9·5	11·5	11·5	11·1	25·0	14·5	15·3	25·0	20·3	20·2	0	0	0	0	E_2	SE_2	SE^2	SE^2			3·55		18·5	
30.	51·0	55·1	55·2	53·8	82	36	95	88	10·9	11·4	11·4	11·4	17·2	14·2	17·2	15·0	14·3	15·5	0	10	10	7	SE_2	NW_2	N_2	N_2			3·56	4·50	19	
31.	55·2	55·7	57·2	56·0	94	69	89	84	12·2	9·8	11·1	12·2	20·5	18·0	14·2	20·2	13·0	15·8	8	4	0	4	SE_2	SW_2	SE_2	SE_2	3·6	кише	3·57	4·59	18	
1.	57·4	56·9	57·7	57·0	90	64	83	79	11·4	10·0	10·1	8·8	21·0	10·0	11·0	20·4	14·4	15·8	0	5	5	3	NW_2	SW_2	NW_2	NW_2			3·62	4·66	17·5	

†

Тужним срцем јављамо свима сродницима и пријатељима тужну вест, да нам је наш мили и неваборављени синчић

БРАНИСЛАВ ЈОЈИЋ

дне 25. августа 6. септембра преминуо.

У Тиса Сентмиклошу 28. августа 1882.

Ожалошћени родитељи: Милош Јојић, Марија Јојић рођ. Божески, Душан и Видосава деца.

Ред пловидбе

помесног пароброда „Нимфе."

Из Каменице у Нови Сад: пре подне у 5 6, 8 и ½10 сахата, после подне у 2, 4, и 6 сахата.

Из Новога Сада у Каменицу: пре подне у ½6. 7, 9 и 11 сах., после подне у 3, ½5, и ¼7 сах.

Недељом и свецем плови помесни пароброд пре подне по реду пловидбе; после подне по добром времену непрекидно.

Из Новог Сада у каменичку башчу вози помесни пароброд у радње дане пре и после по дне свагда по жељи п. н. публике по уобичајеној пловидби.

Из башче у Нови Сад: пре по дне: у ½ 10 сахата, после по дне: у 2, 6 и 8 сахата.

У недељу и празничне дане пре по дне као у радне дане, после по дне по потреби.

У Каменици 13. (25.) јуна 1882.

Подузимачи.

ОГЛАСИ.

ГИМНАЗИЈСКА ОБЈАВА.

1. октобра т. г. по нов. почеће се овде школа. Од 28. септембра уписиваће се и полагаће ученици пријамне и поновне испите.

Будући првошколци имају доказати крштеним писмом, да су навршили 9 година.

Осим годишње школарине фор. 8·40 плаћају нови ученици ф. 2·10.

Гимназијски патронат има право сиромашним, но добрим и одличним ученицима целу или половину школарине опростити. Ни један првошколац не може бити I. течаја опроштен.

Ради савесног надзора биће родитељска брига да споразумно са потписаним добар стан за своју децу нађу.

У Карловцима 10. септембра 1882.

С. Лазић,
директор.

1—2

Објава.

Код подписатог, има до 100 ланаца земље ораће, и 80 ланаца земље за пашу и кошење сена, све ове земље, могу издати под кирију или укупно или како се с ким погодим, а земље су врло плодне за беријет.

Ко би желио од ових земаља ма колико или сву узети, на једну, па и на више година погодићемо се лако. Кад закупац дође и земље провиди, исте су на лепом и удесном месту поред Саве, код мале Митровице, а на спрам аустриске велике Митровице, извештај о овим земљама може се савнати код Панајотовића трговца у Митровици.

Сајбија ових земаља
Марко Милсванчевић,
трговац из мале Митровице.

1—3

ТРГОВАЧКИ ПОМОЋНИК

са добрим сведочбама 27 година стар, говори српски, немачки и мађарски, жели што скорије у једну нирнбершку галантер. и ситне робе или спецерајску трговину ступити, писма се умољавају под насловом: „Помоћник post erestante Вуковар." 1—2

Мешовита трговина

ЈУЛИАНЕ ГАВРИЛОВИЋ

у Чуругу

потребује једног од млађи спомоћника, који је вичан српском, мађарском и немачком језику и који може одма ступити. Исти мора бити добар продавац. 2—3

Мануфактурна трговина

ДУШАНА ЋИРКОВИЋА

у Новом Саду

потребује два спомоћника. 2—2

У Митровици

на главној пијаци на најбољем месту издајем кућу под бр. 419 одма под најам на три или више година.

Кућа има право точења (Schildgerechtigkeit) при земљи су два дућана, од којих се један може и за бирцуз употребити, и стан, са великим подрумом, у првом спрату је леп стан, у дворишту зграда са две собе, кујном, шупом и шталом.

Ко жели кућу под најам узети, нека се обрати на

Ћ. МИЛЕКИЋА
у Митровици.

2—3

Одговорни уредник др. Светозар Милетић.

Српска штампарија дра Светозара Милетића.